

МОУ «Кульбашинская основная общеобразовательная школа»

Утверждаю:

Директор школы

_____/Сайфуллин Д.Р./

2023

«_____» _____ 2023 г.

Рассмотрено на заседании ШМО

учителей-предметников

Протокол №1 от 5 сентября

_____/Хасанова М.Ш./

**Рабочая учебная программа
по родной литературе
для 5 класса**

Составила: Файзрахманова Радина Ильдусовна - учитель родной литературы

2023/2024 учебный год

Аңлатма язуы.

Эш программасы статусы.

Эш программасы түбәндәге документларны исәпкә алып төзелә:

1. “Мәгариф турында” Россия Федерациясенең Законы (“Закон об образовании” Закон Российской Федерации)
2. “Мәгариф турында” Татарстан Республикасы Законы.
- 6 статья – белем алу теле (телләре)
- 10 статья – уку-уқыту программалары
- 32 статья – мәгариф учреждениесенең вәкаләтләре һәм җаваплылыгы.
3. ”Рус телендә урта(тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар телен һәм әдәбиятын укыту программасы” 1-11 нче сыйныфлар. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән, Казан, “Мәгариф” нәшрияты, 2010нчы ел.
4. Дәрәслек: 5 нче сыйныф өчен Ф.Ф.Исламов, Ә.М.Закирҗанов тарафыннан эшләнгән “Татар әдәбияты” дәрәслеге (Казан, “Мәгариф” нәшрияты, 2009нчы ел)

Әдәбият укытуның максаты һәм бурычлары.

Укучының татар әдәби телен үзләштерүенә, текстны аңлап, сәнгатьле итеп, йөгерек укуына, дәрәс яза белүенә, әдәби тел нормаларын саклап, төрле темаларга иркен сөйләшүенә ирешү.

Балаларны гомумән татар әдәбияты, халык авыз ижаты, татар халкының җыр-музыкасы, театры, сынлы сәнгате белән таныштыру, күренекле язучылар һәм аларның эсәрләрен үзләштерүләренә ирешү.

Укучыларга татар халкының килеп чыгышы, тарихи язмышы, чит илләрдәге милләтәшләребез тормышы турында мәгълүматлар бирү.

Халык тарихын һәм мирасын өйрәнү аша яшүсмерләрдә Ватанга, халыкка, туган илгә мәхәббәт, олыларга, кечеләргә һәм, гомумән, кешегә ихтирам, мәрхәмәтлелек, шәфкатьлелек тәрбияләү. Шулай ук хезмәт тәрбиясе һәм эстетик тәрбия бирү.

Аңлашыла ки, бу бурычлар, аерым-аерым күрсәтелсәләр дә, үзара тыгыз бәйләнгәннәр. Алар бердәм уку-уқыту процессында гамәлгә ашырылалар, чөнки дәрәстә белем бирү, шәхес формалаштыру бергә бәйләп алып барыла.

Программага эсәрләр киләчәк яшь буынны мәрхәмәтле, шәфкатьле, туган як табигатен саклаучы һәм яратучы, кешелекнең уңай сыйфатларына ия булган, милләт мәнфәгәтләрен яклардай кеше итеп тәрбияләү бурычларын күз алдында тотып сайланды.

Укучыларга рухи, милли һәм әхлак тәрбиясе бирүдә, аларны халкыбызга хезмәт итәрдәй шәхес буларак формалаштыруда бу эсәрләрнең роле зур. Яшь буынга милли яшәү рәвешен җиткерүдә, аның үзәнен үстерүдә, бу юнәлештә гамәли адымнар ясауга эзерләүдә әдәбият мөһим җирлек булып тора.

Башлангыч сыйныфлардагы эзлеклелекне дәвам иттереп, укучыларның белемнәрен тулыландыру максатыннан, халык авыз ижатыннан да үрнәкләр алынды. Беренчедән, алар укучыларга фольклордан тулырак мәгълүмат бирә, икенчедән, телгә караган белемнәргә гамәли яктан ныгыту өчен материал буларак кулланыла.

Әдәби эсәрләргә өйрәнү барышында укучыларны сәнгатьле уку алымнарына өйрәтү дә әһәмиятле. Бу җәһәттән эш түбәндәге юнәлешләрдә алып барыла:

- татар теленең үзгәлекле авазларын әйтү күнекмәләре булдыру;
- суз басымын дәрәс куя белү;
- логик басымны дәрәс куя белү;
- жөмләне фразаларга бүлү һәм дәрәс пауза белән уку;
- тавышны дәрәс төшерә һәм күтәрә белү, интонацияне дәрәс куллана белү күнекмәләре булдыру һ. б.

Программада ятлау өчен әсәрләр, сөйләшү тематикасы, сыйныфтан тыш уку тематикасы тәкъдим ителә, укучыларның уку сыйфатын билгеләү максатында әдәби әсәрләр белән эшләүгә, әдәбият теориясеннән белем-күнекмәләр булдыруга таләпләр бирелә.

Матур әдәбиятны, шул рәвешле, төрле яклап өйрәнү һәм үзләштерү укучыларның сөйләм һәм язу күнекмәләрен камилләштерүгә ярдәм итә. Болар һәммәсе урта белемгә ия булган яшьләр ана телендә фикерли, иркен сөйләшә, дәрәҗә яза белергә тиеш дигән максатка ирешергә ярдәм итә.

Яңа уку елы башына укучыларның белем, осталык һәм күнекмәләренә кыскача характеристика.

1. Аңлап, йөгөрәк, сәнгатьле уку, уку тизлегә 1 минутка 65-75 сүздән ким булмаска тиеш. Аңлап һәм эчтән шома уку күнекмәләренә ия булу. Дәрәҗә, тиешле тон һәм интонацияне сайлап, сәнгатьле уку ярдәмедә текстның эчтәлеген төшендерә алу.
2. Укылган кисәккә сайлап баш куя белү.
3. Текстны мәгънәви яктан бәйлә кисәкләргә бүлә белү, план төзи белү.
4. Текстның эчтәлегә буенча сораулар куя белү.
5. Укытучының ярдәмендә персонажга бәя бирә белү.
6. Балалар тормышына якин әсәрләргә укытучы ярдәмендә дөвәм итә белергә тиеш, ижади эшли белү.
7. Хикәяләр, андагы вакыйгалар бирелешен, персонажларның холкы, эш-гамәлләрен белү.
8. Халык авыз ижаты. Аның төрләре турында алдагы сыйныфта өйрәнгәннәргә ныгыту.
9. Әдәп-әхлак темасына багышланган әсәрләрдән яхшы сыйфатларны сайлап ала белү.
10. 4нче сыйныфлар өчен бирелгән якинча лексик-фразеологик минимумны белү.

5нче сыйныф укучыларының белем, осталык һәм күнекмәләренә төп таләпләр.

1. Әкиятләр, аларның төрләрен, геройларның төп сыйфатларын аера белү. Язучылар язган әкиятләрнең үзенчәлекләрен белү.
2. Мәкальләр, әйтемнәр, табышмаклар, шарадалар һәм укучыларның тапкырлыгын, зирәклеген билгеләүдә аларның ролен аңлау.
3. Хикәя жанрының үзенчәлеген белү. Әдәби әсәрнең сюжетын тотып ала белү. Әдәби әсәрләрдән сурәтләү чараларын таба белү.
4. Уңай герой, лирик герой төшенчәләрен аера белү.
5. Өйрәнгән әдәби әсәрнең эчтәлеген белү.
6. Классик әдипләрнең тормыш һәм ижат юлларының төп фактларын истә калдыру.
7. Әдәби текстны кабул итү, укыган буенча план төзү.
8. Геройларга характеристика бирү.
9. Укыганга үзенең мөнәсәбәтеңне белдерү, әсәрне (өзекне) сәнгатьле итеп уку.
10. Әдәби әсәрдәге эпизодларны һәм геройларны чагыштыру, автор позициясен ачыклау.
11. Аңлап, йөгөрәк, сәнгатьле уку, уку тизлегә 1 минутка 70-80 сүздән ким булмаска тиеш. Аңлап һәм эчтән шома уку күнекмәләренә ия булу. Дәрәҗә, тиешле тон һәм интонацияне сайлап, сәнгатьле уку ярдәмедә текстның эчтәлеген төшендерә алу.

Укытуның тематик планы

№	Бүлекләр, темалар	Сәгать саны
1	Халык авыз ижаты. Аның жанрлары. “Зирәк карт” әкият. “Жил арба” әкият. Мәкальләр , әйтемнәр, табышмаклар, шарадалар, тизәйткечләр.	5
2	Габдулла Тукайның ”Сабыйга “ , “ Эш беткәч уйнарга ярый“ ”Ана догасы”, “Эшкә өндәү “, “Су анасы” шигырьләре,” Нәр нәрсәнең үз урыны бар “ хикәясе.	4
3	Әнвәр Бакиров.	1
4	Скульптор Садри Ахун	1
5	Әхмәт Фәйзи. Тормыш юлы турында белешмә. «Тукай» романы (өзек).	2
6	Нәжип Думавиның тормыш юлы турында кыскача белешмә. Н.Думаи “Айлы төн” , “Син – кеше” шигырьләре	2
7	Нәкый Исәнбәтнең тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. Н.Исәнбәтнең “Туган ил”, ”Син сазыңны уйнадың” шигырьләре .	2
8	Гаяз Исхакыйның тәржемәи хәле. «Кәжүл читек» хикәясе.	3
9	Мәжит Гафуринең тормыш юлы турында белешмә. М.Гафуринең “Гөлләр бакчасында” шигыре, “ Кыр казы” хикәясе.	3
10	Галимжан Ибраһимовнең тормыш юлы турында кыскача белешмә, “Яз башы” хикәясе.	3
11	Дәрҗия Аппакованың Тормыш юлы турында белешмә. «Йолдызкай», “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясе.	2
12	Гөлсем Сөләйманова.	1
13	Фатих Кәримнең тормыш юлы турында белешмә. «Гармунчы аю белән җырчы Маймыл» әкият, “Үлем уены” поэмасы .	3
14	Абдулла Алишның тормыш юлы турында белешмә. «Сертогмас үрдәк» әкият, «Чуар тавык» хикәясе.	4
15	Фатих Хәснинең тормыш юлы турында белешмә. «Малай белән солдат», «Сөйләнмәгән хикәя» әсәрләре.	3
16	Нәби Дәүлинең тормыш юлы турында белешмә. «Бәхет кайда була?» шигыре, «Кар нинди җылы» хикәясе.	2
17	Нури Арсланов “Казан” шигыре	1

18	Гамир Дәүләтшин “Гасырлар тирәнлегеннән”.	1
19	Гомәр Бәширов “Нинди ул Татарстан?”	1
20	Сажидә Сөләйманова. Шагыйрәнең тормыш юлы турында белешмә. «Кайный, шулай Казан урамнары». «Ялгыз торна» хикәясе.	1
21	Ырымнар.	1
22	Шәүкәт Галиев. Шагыйрәнең тәржемәи хәле. «Алтын куллар», «Телләр белүче каләм», «Магнитофон онытмый» шигырьләре.	3
23	Рабит Батулла. Тормыш юлы турында белешмә. «Дуслар дус булып кала» әкият (өзек).	1
24	Фәнис Яруллин. Тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. «Анам теле» шигыре. «Кояштагы тап» әкият.	3
25	Солтан Шәмси. Язучы турында мәгълүмат. «Табигатьнең газиз баласы» хикәясе.	2
	Бәйләнешле сөйләм үстерү: 9 сәгать	
	Дәрестән тыш уку: 6 сәгать	
	Әсәрләрне уку һәм өйрәнү: 55 сәгать	
	Барысы: 70 сәгать	

Укыту – методик комплекты

1. “Рус телендә урта(тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар телен һәм әдәбиятын укыту программасы”, Казан”Мәгариф” нәшрияты, 2010нчы ел.
2. 5 нче сыйныф өчен Ф.Ф.Исламов, Ә.М.Закиржанов тарафыннан эшлэнгән “Татар әдәбияты” дәреслеге . Казан”Мәгариф” нәшрияты, 2009нчы ел.
3. “Урта мәктәптә татар әдәбиятын укыту методикасы” Д.Ф.Заһидуллина. Казан”Мәгариф” нәшрияты, 2000нче ел.
4. “Рус мәктәпләрендә татар балаларына әдәбият укыту” Ф.Ф.Исламов. Казан”Мәгариф” нәшрияты, 1996нчы ел(укытучылар өчен методик кулланма)
5. “Мәгариф” журналы.
6. “Татар балалар әдәбияты” Л.И.Минһажева, И.Х. Мияссарова. Казан “Хәтер” нәшрияты, 2009нчы ел.

Укуны бәяләү.

Укучыларның 1 минутка уку тизлеге түбәндәгечә бәяләнә:

Класслар	Ижек саны	Сүз саны
V	130-190	70-80

Искәрмә. Эчтән уку тизлеге, кычкырып уку белән чагыштырганда, 5-7 нче классларда – 30-40 процентка, ә 8-9 нчы классларда 40-50 процентка югарырак була.

Уку барышында үтәлергә тиешле фонетик, орфоэпик, пунктуацион, грамматик таләпләрнең үтәлешенә нигезләнеп, бәяләр куелырга мөмкин.

№	Таләпләр	Билге
1.	Шул сыйныфка таләп ителгән күләмдәге сүзләр (текст) тиз, ачык, дәрәҗәсәйтеләп, фикер аңлаешлы бирелсә, ягъни: <ul style="list-style-type: none"> - фонетик үзенчәлекләр (хәрәфләрнең укылыш үзенчәлекләре) дәрәҗәсәйтеләсә; - татар әдәби теленең орфоэпик нормалары (сүзнен ызылыш һәм әйтелеш үзенчәлекләре) сакланса; - жөмлөләр сөйләмнен төп структур берәмлекләренә (сүзләр – ижекләргә, жөмлө - сүз тезмәләре һәм сүзләргә, мәгънәле кисәкләргә) дәрәҗәсәйтеләсә; - тукталышлар (паузлар) дәрәҗәсәйтеләсә, сүз басымы һәм логик басым дәрәҗәсәйтеләсә укулса яисә куелса, - интонацион яктан тексттагы жөмлөләр дәрәҗәсәйтеләсә тавыш белән укулса;	“5”ле билгесәйтеләсә куелса.
2.	Укытучының текст әчтәлегеннән чыгып бирелгән сорауларына төгәл җавап бирелсә;	
1.	Таләп ителгән күләмдәге сүзләр (текст) тиешле тизлектә укулса, ләкин кайбер сүзләрнең әйтелешендә фонетик, орфоэпик үзенчәлекләр тиешенчә үтәлмәсә, ягъни: <ul style="list-style-type: none"> - кайбер сүзләрне укыганда, сүзләрнең укылыш үзенчәлекләре орфоэпик нормаларга туры килмәсә;	“4”ле билгесәйтеләсә куелса.

2.	- сөйлэмнің структур бүленешендә кайбер хаталар булса; - жөмләне укыганда, интонацион яктан 1-2 төгәлсезлек жибәрелсә; Укытучының сорауларына төгәл жавап бирелсә;	
1.	Уку тизлеге вакыт чикләренә сыймаса һәм уку барышында 3-4 фонетик, 2-3 орфоэпик хата жибәрелсә;	“3”ле билгесе куела.
2.	Текст сөйләм берәмлекләренә тиешенчә бүленмәү сәбәпле, интонация төгәл бирелмәсә;	
3.	Текстны аңлап та, сорауларга бирелгән жавапларда төгәлсезлекләр булса;	
1.	Тиешле тизлектә уку күнекмәләре булмаса;	“2”ле билгесе куела.
2.	Уку барышында үтелгән орфограммаларда төгәлсезлекләр күп	
3.	кабатланса; Уку барышында жибәрелгән фонетик, орфоэпик, интонацион хаталар	
4.	текст эчтәлеген аңлауга комачауласа; Текст эчтәлеге буенча бирелгән сорауларга өлешчә генә жавап алынганда.	

Телдән жавапларны бәяләү.

Телдән жавап бирү – тәкъдим ителгән теманы сөйләү формасында була.

М а т е р и а л:

- 1) программа материалы буенча бирелгән яисә үзе сайлап алган тема;
- 2) эчтән укылган текстның (нигездә, әдәби әсәрдән яисә әдәбият дәрәслегеннән алынган, күрсәтелгән яисә үзе сайлап алган) эчтәлеге.

С ө й л ә ү г ә б и р е л ә т о р г а н в а к ы т:

VI - V класста 2-5 минут.

Әдәбият дәфтәренә таләпләр

Әдәбият дәфтәрендә һәр уку елы дәвамында түбәндөгә төп язмалар була:

- 1) планнар
- 2) эчтәлекне хикәяләп язу
- 3) цитаталар (күчереп язу)

- 4) аңлатмалар (сүз һәм төшенчөләргә)
- 5) фикер язмалары (үз фикереңне язып кую)
- 6) укучы үзе ижат иткән әдәби әсәрләр (хикәяләр, шигырьләр, мазәкләр, сценарийлар)
- 7) халык авыз ижатыннан жирле материаллар

Әдәбият дәфтәрендә бары тик программа материалын үзләштерүгә һәм аны язып бирә белергә өйрәтә торган язмалар гына булырга тиеш. Язма эшләр сочинение таләпләре белән бәяләнә.

Укуга карата төп таләп – сәнгатьле уку.

Уку материалы:

1. Укучы үзе язган текст яки сочинение.
2. Әдәби әсәрдән, публицистик һәм фәнни хезмәттән өзек.

Материалның күләме:

Һәр класс өчен билгеләнгән сочинение күләме икеләтә алына.

Материалны сайлап алу:

1. Укучы үзе сайлай, үзе теләгән текстны укый.
2. Укытучы күрсәтмә бирә.

Укуны әдәбият фәне буенча бәяләү өчен таләпләр:

1. Уку тел (грамматика) фәне буенча уңай билге куярлык булсын.
2. Сәнгатьле яисә логик сәнгатьле (текстның характерыннан чыгып) башкарылсын.
3. Уку интонациясен бөтен текстка һәм аның аерымы өлешләренә карата укучы аңлатып бирә белсен.

И с к э р м ә. Уку интонациясен аңлатканда:

1. V – VII классларда интонациянең текст эчтәлегенә карата булган ягын аңлату жите (ягъни объектив эчтәлектән чыгып).

Соңгы ике таләптән берсенең үтәлмәве тел буенча куелган билгене – бер баллга, икесенең дә кимчелекле үтәлүе билгене ике баллга киметә. Икесе дә бөтенләй үтәлмәгән булса, әдәбияттан “2”ле куела.

Рус мәктәбенең 5нче Б сыйныфында укучы татар балалары өчен татар әдәбиятыннан якынча календарь-тематик дәресләр планы.

№ п/ п	Дәрес темасы	Сәг. сан ы	Дәрес тибы	Укучылар эшчәнлегенә характеристика	Контроль төрө	Материалны үзләштерүнең көтелгән нәтижеләре	Өй эше	Дата План	Дата Факт
1	Туган ягым – Татарстан. Б.с.ү.	1	Материалны ныгыту	Татарстан турында белемнәрне тулыландыру . Туган жирне ярату, саклау.		Сөйләм телен үстерү.	Рәсем ясарга		
2	Кереш дәрес. Халык авыз ижаты.	1	Катнаш	Өй эшен тикшерү. Халык авыз ижаты турында мәгълүмат бирү, аның жанрлары, әкиятләр жанры турында төшенчә бирү. Көнкүреш әкиятләре. Хайваннар турындагы әкиятләр. Тылсымлы әкиятләр. Уртак сыйфатлары, аермалары. Әңгәмә.		Тел культурасын баепу, фикерләү сәләтен үстерү. Халык авыз ижаты эсәрләрен өйрәнү аша матур әдәбият дөнъясына керергә эзерләү.	Үзләре белгән әкият исемнәрен язып килергә		
3	“Зирәк карт” әкиятә .	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү. Әкиятнең эчтәлеге белән танышу, рольләп уку, сүзлек эше, сорауларга жавап, укытучы ярдәме белән идеясен билгеләү, андагы образларга характеристика бирү, анализ.		Әкият геройлары үрнәгендә шәфкатлелек , миһербанлылык тәрбияләү Әкиятне анализлый белү.	5-8нче бит, эчтәлек, анализ.		
4	“Жил арба” әкиятә	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү. Әкиятне рольләп уку, эчтәлеге буенча фикер алышу, сүзлек эше, сорауларга жавап, укытучы ярдәме белән идеясен билгеләү, образларга хас уңай һәм тискәре сыйфатларны ачу.		Өлкән кешегә ихтирамлы караш, туганлык хисе, хезмәт ярату, һөнәр үзләштерергә теләү тәрбияләргә омтылу. Әкиятне анализлый белү.	Образларга характеристика		
5	Татар халык әкиятләре . Кл. тыш уку.	1	Материалны ныгыту	Өй эшен тикшерү. Китапка мәхәббәт тәрбияләү, әкиятләр уку белән кызыксын- дыру, мөстәкыйль укуга күнектө- рү. Әсәр турында үз фикерен		Сөйләм телен үстерү. Эчтәлек сөйли белү..	Берәр әкият сөйләргә		

				сөйләп бирә белү сәләтен үстерү.					
6	Мәкальләр , әйтмнәр .	1	Катнаш	Өй эшен тикшерү. Мәкальләр , әйтмнәр турында төшенчә, аларның табигатенә хас төп сыйфатлар; аларның тел-бизәк , сөйләмнең тәэсирлеген көчәйтү чаралары булуы , уку, сүзлек эше, мәкальләр белән уен.	Мәкальләр язып килергә.	Сөйләм телен мәкальләр һәм әйтмнәр белән баету.	10 мәкаль язып килергә.		
7	Табышмаклар, шарадалар, тизәйткечләр.	1	Катнаш	Өй эшен тикшерү. Табышмаклар, шарадалар, тизәйткечләр турында төшенчә, уку, сүзлек эше, табышмак әйтеш уены.	Табышмаклар язып килергә	Сөйләм телен баету. Уйлау, фикерләү сәләтен үстерү.	Табышмаклар жыеп кулъ-язма китап әзерләргә		
8	Табышмаклар ярышы. Б.с.ү	1	Материалны ныгыту	Өй эшен тикшерү. Уен – дәрес . Балаларның зиһенен, тапкырлыгын , фикерләү сәләтен үстерү		Сөйләм телен баету. Уйлау, фикерләү сәләтен үстерү.			
9	Г . Тукай – балалар язучысы. ”Сабыйга “ шигыре .	1	Катнаш	Өй эшен тикшерү. Тормыш юлы турында сөйләү, Тукай яшәгән урыннарның схема-планын төзү, сүзлек эше, әсәрләре белән тирәнтен танышу, сәнгатьле уку, шигырьне өлешчә анализлау. Шигырь турында төшенчә.	Шигырьне ятлау.	Шагыйрьнең тормыш һәм иҗат юлларының төп фактларын истә калдыру. Шигырьне яттан белү.	28нче бит, шигырьне ятларга		
10	Г.Тукай “ Эш беткәч уйнарга ярый” , “Эшкә өндәү “ шигырьләре.	1	Катнаш	Өй эшен тикшерү. Шагыйрьнең бала психологиясен сурәтләве , мәгърифәткә , яшыләргә белем һәм тәрбия бирүгә мөнәсәбәте, сүзлек эше, сәнгатьле уку, текст белән эш.	Шигырьне ятлау.	Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү. Шигырьне өлешчә анализлау.	29-31нче бит, сәнгатьле уку, шигырьне ятларга		
11	Г . Тукай “ Су анасы “ .	1	Катнаш	Өй эшен тикшерү. Рольләп укырга өйрәтү, эчтәлек буенча фикер алышу, сүзлек эше, сорауларга җавап, план төзү.		Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү. План төзи белү.	План нигезендә әкиятне сөйләргә(29-31)		
12	Г.Тукай ”Ана догасы”, “ Һәрнәрсәнең үз урыны бар”.	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү.Сәнгатьле уку, шигырьне өлешчә анализлау, сорауларга җавап.		Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү.	Сәнгатьле уку		
13	Ә. Бакировның тормыш юлы, иҗаты .	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү. Тормыш юлы һәм иҗаты турында кыскача белешмә. Балет төшенчәсе . Уку, сүзлек эше. Балет музыкасыннан		Татар композиторының тормыш юлы һәм иҗатының төп фактларын истә калдыру. Татар музыкасын үстерүдәге	35-36нчы бит, сорауларга җавап		

				өзек тыңлау.		роле.			
14	Скульптор Садри Ахунның тормыш юлы, ижаты .	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү. Тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. Рәсем сәнгәтен үстерүдә аның хезмәтләре. Сүзлек эше, сайлап уку, әңгәмә, хронологик таблица төзүгә өйрәтү.		Татар скульпторының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Татар сынлы сәнгәтен үстерүдәге роле. Хронологик таблица төзү	Хронологик таблица төзү (35-36)		
15	Ә .Фәйзиниң тормыш юлы, ижаты .	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү. Тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. Сүзлек эше, уку, эчтәлек сөйләү.	.	Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Татар әдәбиятын үстерүдәге роле.	41-42нче бит, эчтәлек		
16	Ә.Фәйзи “Тукай” романы .	1	Катнаш	Өй эшен тикшерү. Уку, аның төрләре, эчтәлек буенча фикер алышу, портрет турында төшнчә бирү, сурәтләү чараларын табу. Тукайның балачагы һәм язмышының халык тормышына бәйлеләге.		Лексиканы белү. Текстның эчтәлеген сөйли белү. Текст эчтәлегенә карата бирелгән сорауларга җавап бирү. Сөйләм телен баепу.	52-54нче бит, эчтәлек		
17	Г.Тукай музеенда. Б.с.ү.	1	Материалны ныгыту	Өй эшен тикшерү. Тормыш юлы һәм ижаты турында белгәннәрен арттыру. Ведиофильм карау. Фикер алышу, әңгәмә.		Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру.	Рәсем ясарга, Г.Тукайның ижатын кабатларга		
18	Ә.Фәйзи “Тукай” романы . Кл. тыш уку.	1	Материалны ныгыту	Өй эшен тикшерү. Китапка мэхәббәт тәрбияләү, китаплар уку белән кызыксындыру, мөстәкыйль укуга күнектәрү. Әсәр турында үз фикерен сөйләп бирә белү сәләтен үстерү.	Тест. Г. Тукай. (10мин)	Өйдә мөстәкыйль уку. Кызык-лы урыннарын сөйләү.	Өзекне ятган сөйләргә		
19	Н. Думавиниң тормыш юлы , ижаты .	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү. Тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә, сүзлек эше, уку, эчтәлек сөйләү.		Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Татар әдәбиятын үстерүдәге роле.	Хронологик таблица төзү (56-57)		
20	Н.Думаи “Айлы төн” , “Син – кеше” шигырьләре .	1	Катнаш	Өй эшен тикшерү. Сәнгәтьле һәм дәрәс уку күнекмәләре булдыру, сурәтләү чараларын табу, сорауларга җавап бирү. Табигәтнең матурлыгын сурәтләү, кешене бөек зат буларак бәяләү .	шигырь ятлау	Сәнгәтьле уку күнекмәләрен камилләштерү. Шигырьне еләшчә анализлау. Матурлыкны шагыйрь күзе белән күрергә өйрәнү.	57нче бит, шигырь ятлау		

21	Н.Исәнбәтнең тормыш юлы , ижаты .	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү. Ижаты турында белешмә бирү, сүзлек эше, уку, эчтәлек сөйләү.		Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру.	60-61нче бит, сорауларга җавап		
22	Н.Исәнбәт “Туган ил”, ”Син сазыңны уйнадың” шигырьләре .	1	Катнаш	Өй эшен тикшерү.Сәнгатьле һәм дәрәс уку күнекмәләре булдыру, сурәтләү чараларын табу, сорауларга җавап бирү. Туган як, Туган илгә мөхәббәтнең сурәтләнүе .		Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү. Шигырьне өлешчә анализлау. Матурлыкны шагыйрь күзгә белән күрергә өйрәнү.	62-63нче бит, сәнгатьле уку		
23	Г.Исхакыйның тәржемәи хәле .	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү. Тормыш юлы һәм ижаты турында төшенчә. Сүзлек эше, дәрәсләктән уку, план төзү, монологик сөйләм күнегүләре. Хикәя турында төшенчә.		Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Татар әдәбиятын үстерүдәге роле.	65-66нчы бит, эчтәлек		
24	Г.Исхакыйның “ Кәжүл читек” хикәясә .	1	Яңа материалны өйрәтү	Өй эшен тикшерү. Сүзлек эше, уку(аның төрләре), эчтәлеген аңлау, читекне тасвирлау, монологик сөйләм күнегүләре.	Читек рәсемен ясарга .	Лексиканы белү. Текстның эчтәлеген сөйли белү. Текст эчтәлегенә карата бирелгән сорауларга җавап бирү. Сөйләм телен баеп. Образга характеристика бирә белү.	74нче бит, сорауларга җавап.		
25	Г.Исхакыйның “ Кәжүл читек” хикәясә . Образга характеристика.	1	Материалны ныгыту	Өй эшен тикшерү. Образларга характеристика, бүлекләргә исем кую. Әсәрдә бала психологиясенә бирелешә		Образга характеристика бирә белү.	Әхмәдуллага характеристика		
26	Безнең якның ерак тарихы. Б.с.ү.	1	Материалны ныгыту	Өй эшен тикшерү. Туган якның тарихы турында белгәннәргә тулыландыру. Туган жирне ярату, аны саклау.		Сөйләм телен баеп.	Рәсә ясарга.		
27	М. Гафуриның тормыш юлы, ижаты . М.Гафури “Төлләр бакчасында” шигыре .	1	Яңа материалны өйрәтү	Әдипнең тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. Сүзлек эше, текст белән эш(пауза, логик басым төшкән сүзләргә билгеләү һ.б.), уку(аның төрләре). Хезмәтнең тормыштагы роле мәсьәләсенә кушышы.	Хезмәт темасына караган мөкальләргә язып килергә	Язучының тормыш юлы ижатының төп фактларын калдыру.Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү. Шигырьне анализлау	80нче бит, сәнгатьле уку, мөкальләргә язып килергә		
28	М.Гафури “ Кыр казы” хикәясә.	1	Яңа материалны өйрәтү	Сүзлек эше, уку, эчтәлеген аңлау, Ак күлне сурәтләү чараларын табып , дөфтәргә яз.		Лексиканы белү. Текстның эчтәлеген сөйли белү. Текст эчтәлегенә карата бирелгән	87нче бит, сорауларга җавап		

						сорауларга жаап биру. Сөйлөм телен бауту. Образга характеристиа бирэ белу.			
29	М.Гафури “ Кыр казы” хикэясе .	1	Материалны ныгыту.	Сайлап уку, план төзү, төп геройга характеристика. Укучыларда табигатькэ сакчыл караш тәрбиялөү .		Лексиканы белу. Сөйлөм телен бауту. Образга характеристиа бирэ белу.	Геройга характеристика		
30	“Минем яраткан йорт хайваны” . Б.с.ү.	1	Материалны ныгыту	Сүзлек эше, әңгәмә, сорауларга жаап, укучыларның чыгышы.	Сочинение	Сөйлөм телен үстерү. Бәйләнешле фикерли белу сәләтен, дәрәс жөмлөлөр төзү осталыгын үстерү.	Сочинение язарга		
31	Г .Ибраһимовның тормыш юлы, ижаты.	1	Яңа материалны өйрөтү	Әдипнең тормышы һәм ижаты турында сөйлөү, мөстәкыйль уку, әңгәмә.		Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Хронологик таблица төзү.	Хронологик таблица төзү (93-94)		
32	Г.Ибраһимов “Яз башы” хикэясе.	1	Яңа материалны өйрөтү	Сүзлек эше; аңлап уку; сурәтлөү чаралары кулланып, телдән рәсем ясау.	Өзек ятлау	Лексиканы белу. Текстның эчтәлеген сөйли белу. Текст эчтәлегенә карата бирелгән сорауларга жаап биру.	101нче бит, сорауларга жаап		
33	Г.Ибраһимов “Яз башы” хикэясе.	1	Материалны ныгыту	Сүзлек эше, уку, хикэя турында төшенчә, сорауларга жаап. Туган як табигатенең матурлыгы, сәнгатьчә хәл ителеше	Өзек ятлау	Лексиканы белу. Сөйлөм телен бауту. Хикэя жанрының үзенчәлеген белу.	Өзек ятларга		
34	“ Туган ягым табигате” . Б.с.ү.	1	Материалны ныгыту	План буенча кечкенә сочинение язу.	Хикэя язу	Сөйлөм телен үстерү. Бәйләнешле фикерли белу сәләтен, дәрәс жөмлөлөр төзү осталыгын үстерү.	Хикэя язарга		
35	Латыйфуллин “Курайчы малай” . Кл. тыш уку.	1	Катнаш	Балаларны китап белән кызыксындыру. Әсәрне укып фикер алышу , курай рәсеме белән танышу . Курайда уйнаган көйне тыңлау		Сөйлөм телен үстерү. Әдәби әсәрләр белән эшләргә өйрәнү.	Өзекне сөйләргә		
36	Д .Аппакованың тормыш юлы . “Йолдызкай” хикэясе .	1	Яңа материалны өйрөтү	Тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. Сүзлек эше, эчтән уку, төп фикерне аңлау һәм үз сүзләре белән әйтү, сорауларга жаап. Йорт хайваннарына мэхәббәт тәрбиялөү.		Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Лексиканы белу. Текстның эчтәлеген сөйли белу, текстны өлешләргә бүлү.	108-110нчы бит, сорау. жаап		

37	Д.Аппакова “Шыгырдавыклы башмаклар” хикәясе	1	Яңа материалны өйрәтү	Уку, тестны мәгънәле кисәкләргә бүлү, төп фикерне табу. Кешеләр арасында дуслык, бер – беренә игътибарлы булу мәсьәләләренәң актуальләштерелүе.		Лексиканы белү. Текстның эчтәлеген сөйли белү. Текст эчтәлегенә карата бирелгән сорауларга җавап бирү. Сөйләм телен баепу	110-112нче бит, эчтәлек		
38	Г.Сөләйманованың тормыш юлы, ижаты.	1	Яңа материалны өйрәтү	Халык җырчысының тормыш юлы һәм татар җыр сәнгате өлкәсендәге хезмәте турында белешмә. Ул башкарган җырлар язмасын тыңлау, фикер алышу.		Җырчының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Татар җыр сәнгатенә керткән ролен белү.	114-115нче бит, эчтәлек		
39	Фатих Кәримнең тормыш юлы, ижаты.	1	Яңа материалны өйрәтү	Шагыйрьнең тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. Сүзлек эше, мөстәкыйль уку.		Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру.	116-117нче бит, эчтәлек.		
40	Ф.Кәрим “Гармунчы Аю белән җырчы Маймыл” әкиятә.	1	Яңа материалны өйрәтү	Сүзлек эше, чәчмә һәм шигъри әсәр үзенчәлекләрен билгеләү, сәнгатьле дәрәс уку күнегүләре, сүзле картина төзү. Әкияттә хайваннар образының бирелеше.	Тест, 10мин.	Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү. Лексиканы белү.	117-125нче бит, сәнгатьле уку		
41	Ф.Кәрим “Үлем уены” поэмасы.	1	Яңа материалны өйрәтү	Сәнгатьле һәм дәрәс уку күнекмәләре булдыру, сүзлек эше, поэма жанры турында төшенчә бирү, үлемне җиңгән кечкенә солдат образы, лирик герой төшенчәләрен аера белү.		Шигърь һәм поэманың үзенчәлекләрен белү. Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү. Лексиканы белү.	Образга характеристи- ка		
42	Хат язучу. Б.с.ү.	1	Материалны ныгыту	Хат язучу өйрәнү, фикер алышу.	Хат язучу	Язма сөйләмне үстерү.	Хат язучу		
43	А.Алишның тормыш юлы, ижаты.	1	Катнаш	Шагыйрьнең тормыш юлы турында белешмә. Уку, план төзү, план буенча сөйләү.	Тест.	Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. План төзи белү.	135-136нчы бит, план нигезендә сөйләргә		
44	А.Алиш “Сертотмас үрдәк” әкиятә.	1	Катнаш	Сүзлек эше, уку(аның төрләре), аерым өзекләренәң эчтәлеген сөйләү, хайваннарга хас сыйфатларны ачыклау, аерым өзекләренә сәхнәләштерү. Сер саклыгый белү.	Тест. (10мин)	Лексиканы белү. Текстның эчтәлеген сөйли белү. Текст эчтәлегенә карата бирелгән сорауларга җавап бирү. Сөйләм телен баепу	136-140нчы бит, эчтәлек		
45	А.Алиш “Чуар тавык” хикәясе.	1	Яңа материалны өйрәтү	Сүзлек эше, уку , текстның эчтәлеген күз алдына китереп , эзлекле сөйләү, хайваннар		Лексиканы белү Текстның эч- тәлеген сөйли белү. Текст эчтәлегенә карата бирелгән	146нчы бит, сорауларга җавап.		

				турындагы әкиятләрнен үзенчөлөгө		соруларга жавап бирү. Сөйләм телен баету			
46	А.Алиш “Чуар тавык” хикәясе.	1	Материалны ныгыту	Сүзлек эше, дәрәслектән уку, план төзү, монологик сөйләм күнегүләр.		Лексиканы белү. Текстның эчтәлеген сөйли белү. Текст эчтәлегенә карата бирелгән соруларга жавап бирү. Сөйләм телен баету.	152нче бит, соруларга жавап		
47	А.Алиш “Мактанчык чыпчык белән тыйнак сыерчык” Кл. тыш уку	1	Материалны ныгыту	Уку, эчтәлек, кроссворд чишү. Кошлар турында сөйләшү.		Сөйләм телен үстерү. Әдәби әсәрләр белән эшләргә өйрәнү.	Рәсем ясарга		
48	Ф.Хөсниниң тормыш юлы, ижаты.	1	Яңа материалны өйрәтү	Шагыйрьнең тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә, уку, сүзлек эше, эчтәлек буенча үзара сору-жавап бирешү.		Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру.	153-154нче бит, эчтәлек.		
49	Ф.Хөснни “Бала белән солдат” хикәясе.	1	Яңа материалны өйрәтү	Сүзлек эше, уку, сорулар һәм биремнәр буенча эшләр, текстны мәгънәле кисәкләргә бүлү, төп фикерне табу. Малайның әтисенә мэхәббәте чагылышы. Бала психологиясен ачу.		Лексиканы белү. Текстның эчтәлеген сөйли белү. Текст эчтәлегенә карата бирелгән соруларга жавап бирү. Сөйләм телен баету.	154-157нче күнегү, эчтәлек		
50	Ф.Хөснни “Сөйләнмәгән хикәя”	1	Яңа материалны өйрәтү	Уку, аның төрләре, эчтәлек буенча фикер алышу. Хикәяне анализлау, образлар системасы.		Лексиканы белү. Текстның эчтәлеген сөйли белү. Хикәяне анализлы белү.	158-162нче бит, эчтәлек һәм анализ		
51	“Ялкын” бездә кунакта. Б.с.ү.	1	Материалны ныгыту	“Ялкын” журналы белән танышу. Нәфис һәм фәнни популяр текстларны чагыштыру, журнал битләрендә ориентлашу.		Сөйләм телен баету.	Журналдан бер хикәя укырга.		
52	Н.Дәүлинең тормыш юлы, ижаты. “Бәхет кайда” шигыре.	1	Катнаш	Язучының тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. Сәнгатьле уку, шигырьне анализлау, сурәтләр чараларын табу.	шигырь ятлау	Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү. Шигырьне анализлау	165нче бит, шигырь ятларга.		
53	Н. Дәүлинең “Кар нинди жылы” хикәясе.	1	Яңа материалны өйрәтү	Сүзлек эше, эчтән уку, төп фикерне аңлау һәм үз сүзләре белән әйтү. Өлкәннәр һәм балалар арасындагы мөнәсәбәтләр.		Лексиканы белү. Текстның эчтәлеген сөйли белү. Текст эчтәлегенә карата бирелгән соруларга жавап бирү. Сөйләм телен баету	174нче бит, соруларга жавап		
54	М.Хәсәнов “Шайтан малае” Кл. тыш уку.	1	Материалны ныгыту	Китапка мэхәббәт тәрбияләү, китаплар уку белән кызыксындыру, мөстәкыйль укуга күнекте-		Сөйләм телен үстерү. Әдәби әсәрләр белән эшләргә өйрәнү.	Берәр өзекне сөйләргә		

				рү. Әсәр турында үз фикерен сөйләп бирә белү сәләтен үстерү.					
55	Н.Арслановның тормыш юлы, ижаты. “Казан” шигыре.	1	Катнаш	Шагыйрьнен тормыш юлы турында белешмә, Казанга мәхәббәте. Сүзлек эше, уку, әңгәмә, жырлар тыңлау.	шигырь ятлау	Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү. Лексиканы белү. Казанның үткәне һәм киләчәген белү.	176-177нче бит, шигырь ятларга		
56	Г.Дәүләтшиннең тормыш юлы. “Гасырлар тирәнлегеннән”	1	Катнаш	Сүзлек эше, текстның исемен аңлау, төп фикерне табу, әңгәмә, рәсемнәр карау.		Татар халкының борынгы тарихы, аны өйрәнү һәм саклау.	178-181нче бит, эчтәлек		
57	Г.Бәшировның тормыш юлы, ижаты. “Нинди ул Татарстан?”	1	Катнаш	Республика турында мәгълүмат бирү, укучылар чыгышы, әңгәмә, рәсемнәр карау, музыкаль әсәрләр тыңлау.		Татарстан гимны, символикасын белү. Татарстанның үткәнен белү.	183нче бит, сорауларга җавап		
58	С.Сөләйманованың тормыш юлы, ижаты. “Кайный, шаулый Казан урамнары”.	1	Яңа материалны өйрәтү	Язучының тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. Казанга бәйле бөек шәхесләр турында өстәмә мәгълүматлар бирү. Сүзлек эше, сәнгатьле уку, эчтәлек буенча фикер алышу.		Казанда яшәгән бөек шәхесләр турында белү. Сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү. Шигырьне анализлау.	185нче бит, сәнгатьле уку		
59	Халыктагы ырымнар һәм аларның тормыш-көнүрештә чагылышы.	1	Яңа материалны өйрәтү	Ырымнар турында төшенчә, аларның табигатенә хас төп сыйфатлар;		Ырымнар турында белү.	Ырымнар язып килергә.		
60	Ш.Галиевнең томыш юлы, ижаты.	1	Катнаш	Шагыйрьнең тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә. Мөстәкыйль уку, эчтәлек буенча сорау-җавап бирешү.		Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Хронологик таблица төзү.	Хронологик таблица төзүгә		
61	Ш. Галиев “Алтын куллар”, “Хәзинә”, “Саумысыз, арышларым”.	1	Катнаш	Сәнгатьле уку, шигырьне анализлау, сурәтләнү чараларын табу, сорауларга җавап бирү.	Тест, 10мин	Һөнәрле, белемле булуның кеше тормышында әһәмияте. Шигырьне яттан белү	189нчы бит, шигырь ятларга		
62	Ш.Галиев “Телләр белүче каләм”, “Магнитофон онытмый” шигыре.	1	Катнаш	Сәнгатьле уку, шигырьне анализлау, сурәтләнү чараларын табу, сорауларга җавап бирү.		Туган телне белүнең кеше тормышында әһәмияте. Шигырьне яттан белү	191нче бит, шигырь ятларга		
63	Р.Батулланың тормыш юлы. “Дуслар дус булып кала” әкият.	1	Яңа материалны өйрәтү	Шагыйрьнең тормыш юлы турында белешмә. Сүзлек эше, уку, эчтәлек буенча фикер алышу, сорауларга җавап бирү.	Дуслык турында әкият язарга.	Язучының тормыш юлы һәм ижатының төп фактларын истә калдыру. Дусларны табу һәм аны саклай белү әһәмияте. Язма сөйләмне үстерү.	Дуслык турында әкият язарга		

